



**РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД  
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ**

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ  
ЦЕНТАРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД  
ЗА 2018. ГОДИНУ**

Београд,

Август 2019. године



# САДРЖАЈ

## 1. УВОД

## 2. КАПАЦИТЕТИ – ЉУДСКИ РЕСУРСИ

- 2.1. Радници запослени на неодређено време
- 2.2. Стручно усавршавање запослених

## 3. КОРИСНИЦИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- 3.1. Малолетни корисници ЦСР
- 3.2. Пунолетни корисници ЦСР - млади, одрасли и старији

## 4. ВРШЕЊЕ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

- 4.1. Материјална подршка
- 4.2. Старатељска заштита
  - 4.2.1. Деца под старатељском заштитом
  - 4.2.2. Деца под привременом старатељском заштитом
  - 4.2.3. Пунолетни корисници под старатељством
  - 4.2.4. Пунолетни корисници под привременим старатељством
- 4.3. Смештај корисника у систему социјалне заштите
  - 4.3.1. Смештај деце
  - 4.3.2. Смештај пунолетних корисника
- 4.4. Усвојење
- 4.5. Заштита од насиља
- 4.6. Заштита малолетника са проблемима у понашању
- 4.7. Заштита деце и вршење родитељског права

## 5. ЗАКЉУЧАК

## 1. УВОД

Извештај о раду центара за социјални рад (ЦСР) је један од извештаја о раду установа социјалне заштите који припрема Републички завод за социјалну заштиту (у даљем тексту РЗСЗ).

Извештај је сачињен на основу појединачних (статистичких и наративних) извештаја о раду 170 ЦСР које је прикупио РЗСЗ. Податке које износи ЦСР треба узимати као илустрацију стања у систему, с обзиром да област прикупљања података није довољно уређена и да не постоји јединствени информациони систем за евиденцију и унос података установа социјалне заштите, са дефинисаним одговорностима сваке инстанце у процесу.

Извештај се састоји из неколико целина:

Прву целину чине **капацитети и људски ресурси ЦСР**.

У другом делу извештаја приказани су **корисници ЦСР** према корисничким групама: малолетни и пунолетни.

Трећи део односи се на **права и услуге из домена јавних овлашћења** (дефинисани Законом о социјалној заштити, Породичним законом, Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Кривичним закоником и Законом о спречавању насиља у породици).

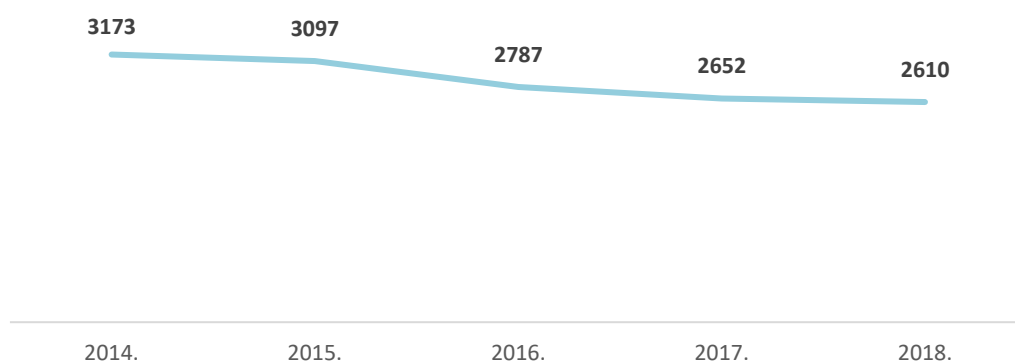
У завршном делу извештаја приказани су основни **закључци**.

## 2. КАПАЦИТЕТИ – ЉУДСКИ РЕСУРСИ У ЦСР

### 2.1. РАДНИЦИ ЗАПОСЛЕНИ НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

Број радника у ЦСР запослених на неодређено време био је 2.610 на дан 31.12.2018. године, што је незнатно мање у односу на 2017. годину. Ипак, подаци показују да је у протеклих пет година тај број **смањен за 18%** (Графикон бр. 1)<sup>1</sup>.

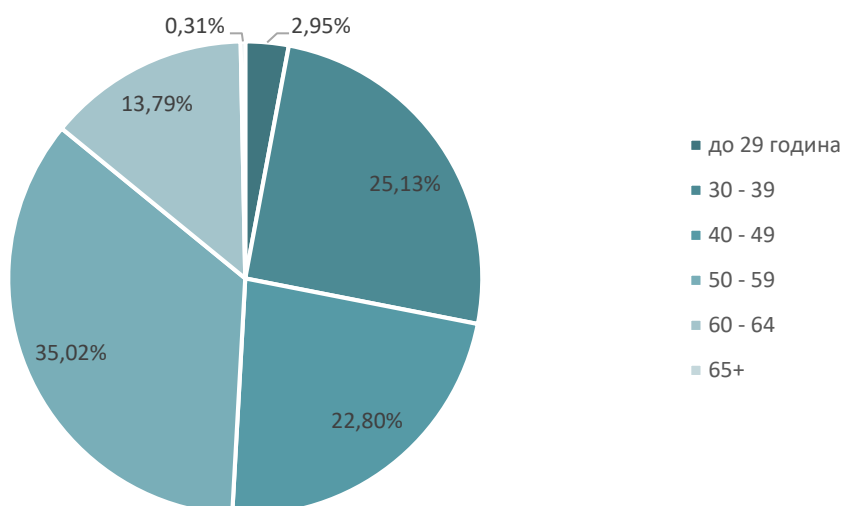
Графикон бр. 1: **Број радника у ЦСР запослених на неодређено време, 2014 – 2018.**



Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

У старосној структури радника запослених на неодређено време **доминирају запослени старости од 50 до 59 година** са 35% (Графикон бр. 2).

Графикон бр. 2: **Старосна структура радника запослених на неодређено време у ЦСР, 31.12.2018 (у %)**

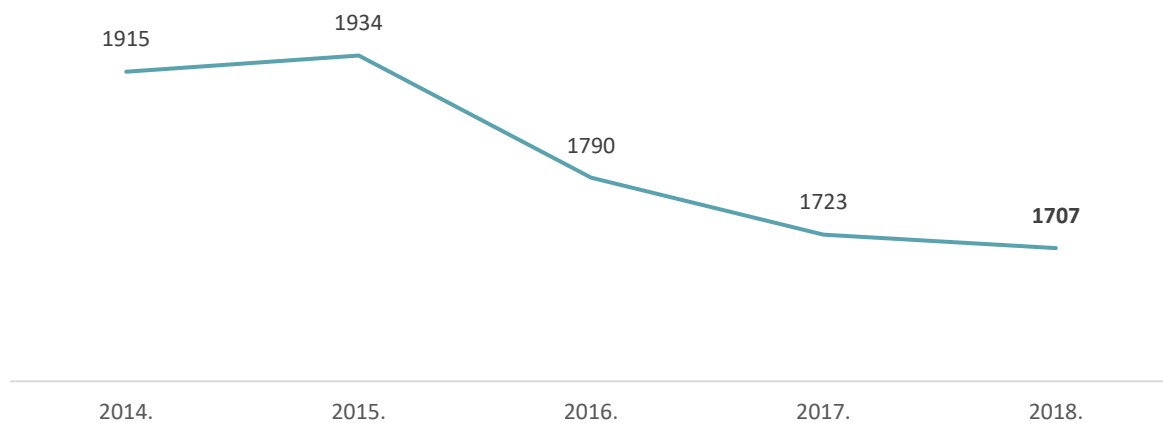


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

<sup>1</sup> Смањење броја радника на неодређено време је у највећој мери последица примене Закона о забрани запошљавања који је на снази од 2014. и ограничава попуњавање упражњених места и запошљавање неопходних кадрова.

На дан 31.12.2018. било је **1.707 стручних радника** запослених на неодређено време, што је за **11% мање у односу на 2014. годину**. Паралелно са смањењем броја стручних радника, забележен је тренд повећања броја корисника на евиденцији ЦСР<sup>2</sup>. У односу на 2017. годину нема значајнијих осцилација у броју стручних радника (Графикон бр. 3).

Графикон бр. 3: **Број стручних радника запослених на неодређено време у ЦСР, 2014 – 2018.**



Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

Од укупно 1.707 стручних радника, према **врсти послова** које обављају, било је ангажовано **1.012 водитеља случаја**, што је незнатна промена у односу на претходну годину, али је за 15% мање у односу на 2014. Извештаји ЦСР за 2018. годину показују да су у 20 центара за социјални рад на пословима водитеља случаја ангажовани правници, што није у складу са *Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад*. Што се тиче осталих стручних радника, **110** обавља послове супервизора, **105** обавља истовремено послове и супервизора и водитеља случаја, а **480** обавља друге стручне послове (од тога 302 чине правници).

## 2.2. СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Током 2018. године, програме стручног усавршавања акредитоване у систему социјалне заштите похађало је 1.310 стручних радника, док је 1.059 радника похађало обуке које нису акредитоване у систему социјалне заштите.

Према подацима из извештаја ЦСР за 2018. годину, 104 стручна радника, односно 6% укупног броја није похађало основни програм обуке за посао који обављају: 54 радника није похађало обуку за вођење случаја, 15 обуку за супервизију и 35 радника обуку за правнике.

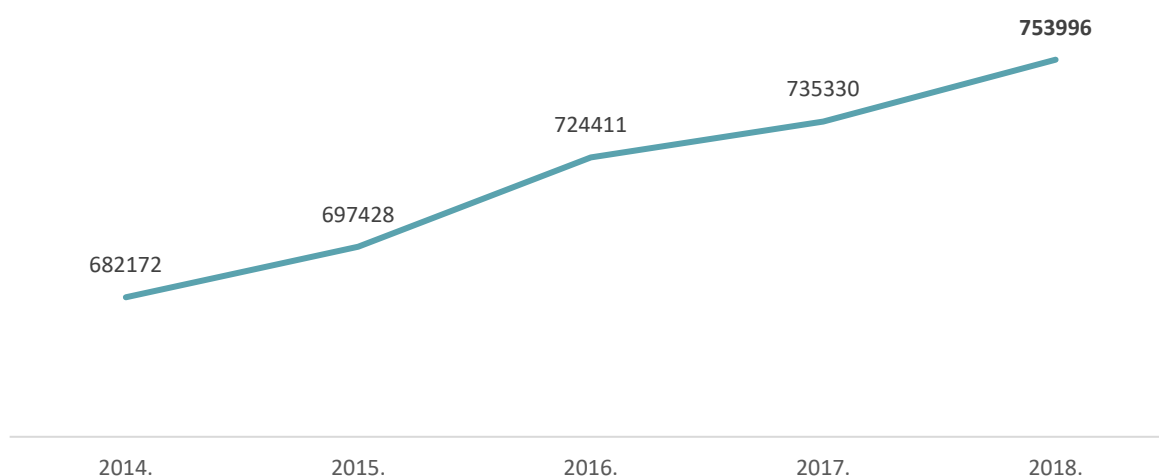
<sup>2</sup> Број корисника у 2018. повећан је за 11% у односу на 2014. годину.

### 3. КОРИСНИЦИ ЦСР

У току 2018. године на евиденцији ЦСР било је укупно **753.996** корисника, а на дан 31.12.2018. евидентирано је **603.912** корисника.

У протеклих пет година бележи се константан пораст укупног броја корисника на евиденцији ЦСР. Број корисника у 2018. години је порастао за 3% у односу на 2017, али је за 11% већи од броја корисника у 2014. години (Графикон бр. 4).

Графикон бр. 4: **Број корисника на евиденцији ЦСР, 2014 – 2018.**

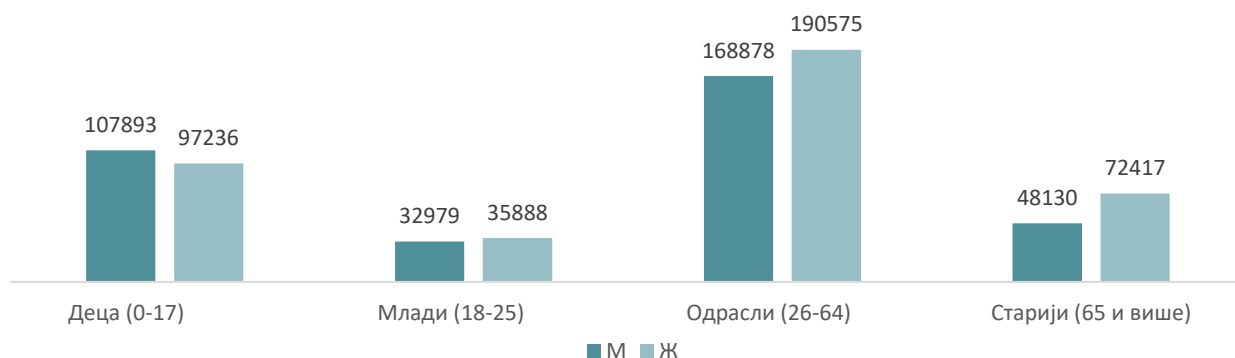


Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

Удео корисника ЦСР у општој популацији Србије у 2018. години износио је 10,8%. Највећи удео корисника ЦСР у односу на популацију региона забележен је у Јужној и Источној Србији са 13%, док 6,8% грађана користи услуге социјалне заштите у београдском региону.

У старосној структури корисника доминирају **одрасли корисници** са **48%**, следе деца са 27%, затим старији 16% и потом млади са 9% (Графикон бр. 5). У укупном броју корисника преовлађују жене, а само у категорији деце приметан је већи удео дечака у односу на девојчице.

Графикон бр. 5: Број корисника на евиденцији ЦСР према старосној структури и полу, 2018.



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

### 3.1. МАЛОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ ЦСР

Подаци показују да је у 2018. години **52% малолетних корисника** из групаације **материјално угрожених корисника** (Табела 1). Као и претходне године, ова групација деце остаје доминантна међу малолетним корисницима. Што се тиче осталих категорија деце, варирања у односу на 2017. су незнатна.

Табела 1: Удео корисничких група малолетних у укупном броју деце на евиденцији ЦСР, 2018 (у %)

Корисничке групе малолетних	%
Деца под старатељством (сва деца под старатељством: и у породици и на смештају)	6,12%
Деца жртве насиља и занемаривања	5,68%
Деца са неадекватним родитељским старањем	3,08%
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	7,84%
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	13,04%
<b>Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања</b>	<b>56,65%</b>
Деца ОСИ	5,29%
Деца у поступцима одређивања личног имена	0,35%
Деца у поступцима располагања имовином	0,84%
Деца у поступцима: сагласност за малолетнички брак	0,09%
Деца жртве трговине људима	0,03%
Деца страни држављани без пратње	0,86%
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	0,05%
Деца повратници/из реадмисије	0,17%

Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину



### 3.2. ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ ЦСР – МЛАДИ, ОДРАСЛИ И СТАРИЈИ

**Материјално угрожене особе** најбројнија су група пунолетних корисника са **54%**, као и претходне године. Ни код осталих категорија пунолетних корисника нема значајнијих одступања у односу на 2017. годину.

Табела 2 : Удео корисничких група пунолетних у укупном броју пунолетних корисника на евиденцији ЦСР, 2018 (у %)

Корисничке групе пунолетних	%
Особе под старатељством - сви пунолетни корисници под старатељством: и у породици и на смештају	4,94%
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	5,69%
Особе које се споре око вршења родитељског права	3,95%
Особе са инвалидитетом	11,08%
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	2,48%
Особе које имају потребе за смештајем -домски или породични смештај	7,63%
<b>Материјално угрожене особе</b>	<b>59,13%</b>
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0,04%
Жртве трговине људима	0,01%
Бескућници	0,19%

Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

## 4. ВРШЕЊЕ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

### 4.1. МАТЕРИЈАЛНА ПОДРШКА

У децембру 2018. године право на новчану социјалну помоћ (НСП) користило је **98.754 породица**, односно **244.160 лица**, што је за 6,4% мање него претходне године<sup>3</sup>. У старосној структури корисника НСП доминирају одрасли корисници са 49%, потом деца са 36%, док је удео младих 9% и старијих 6%. Број деце која су у групи корисника НСП је 88.674.

Према подацима ЦСР, у току 2018. године поднето је **81.044 нових захтева** за остваривање права на НСП, а то **право признато је за 68.658 корисника**.

<sup>3</sup> Извор података: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Бележи се пораст поднетих захтева **за признавање права на једнократну новчану помоћ** (ЈНП). У току 2018. године поднето је **190.964** захтева за остваривање права на ЈНП, док је то **право признато за 159.428 корисника**.

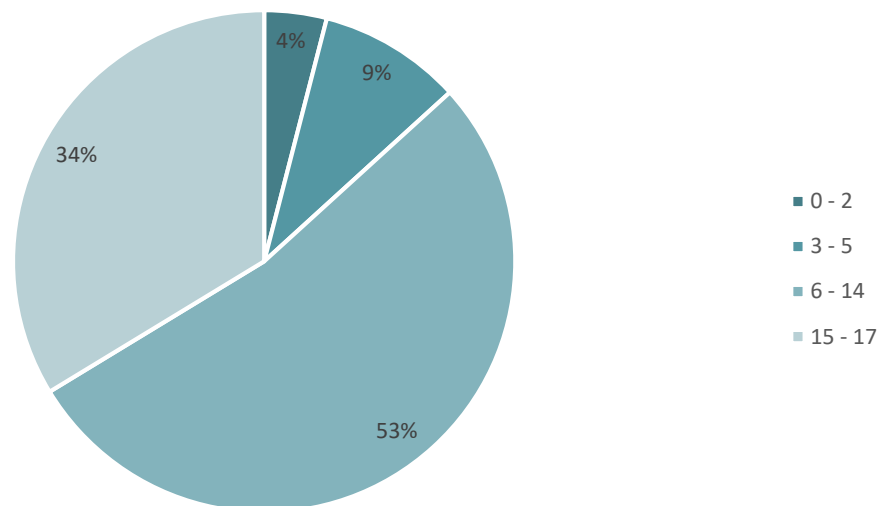
За унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, преко ЦСР се могу остварити додаци за помоћ и негу другог лица (ДНП) и увећани додатак за помоћ и негу другог лица (УДНП). Захтеве за ДНП у 2018. години поднело је 14.400 лица, а **право је признато за 7.770 корисника**. Када је у питању УДНП, поднето је 9.263 захтева, а **право је признато за 5.524 корисника**.

## 4.2. СТАРАТЕЉСКА ЗАШТИТА

### 4.2.1. ДЕЦА ПОД СТАРАТЕЉСКОМ ЗАШТИТОМ

На дан 31.12.2018. године било је 4.672 деце под старатељском заштитом, од чега 2.396 мушког, а 2.276 женског пола. Више од 50% деце под старатељством је узраста од 6 до 14 година (Графикон бр. 6).

Графикон бр. 6: **Број решења о старатељској заштити над децом, према узрасту детета, 31.12.2018 (у %)**



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Подаци показују да је у току 2018. донето 634 решења о примени мера старатељске заштите према деци. Најчешћи разлог био је лишење родитељског права, односно пословне способности, које се јавља у 69% случајева (Графикон бр. 7).

**Графикон бр. 7: Број решења о примени мера старатељске заштите према деци донетих у току 2018, према разлозима примене, (у %)**



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У укупном броју деце под старатељством, у 41% случајева ЦСР непосредно врши улогу старатеља, док је у преосталих 59% случајева старатељ физичко лице.

У хранитељским породицама смештено је 68% деце, од чега је 22% у сродничким хранитељским породицама. На смештају код сродника налази се 18%, док је домски смештај заступљен у 13% случајева (Графикон бр. 8).

**Графикон бр. 8: Број решења о примени мера старатељске заштите над децом, према врсти смештаја, 31.12.2018 (у %)**



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У току 2018. године донето је 513 решења о престанку старатељске заштите над децом, а у 69% случајева реч је о деци узраста од 15 до 17 година. У складу са овим подацима,

међу разлозима престанка старатељске заштите над децом и даље доминира престанак старатељства услед пунолетства (Графикон бр. 9).

Графикон бр. 9: Број решења о престанку старатељске заштите над децом донетих у току 2018, према разлозима престанка.

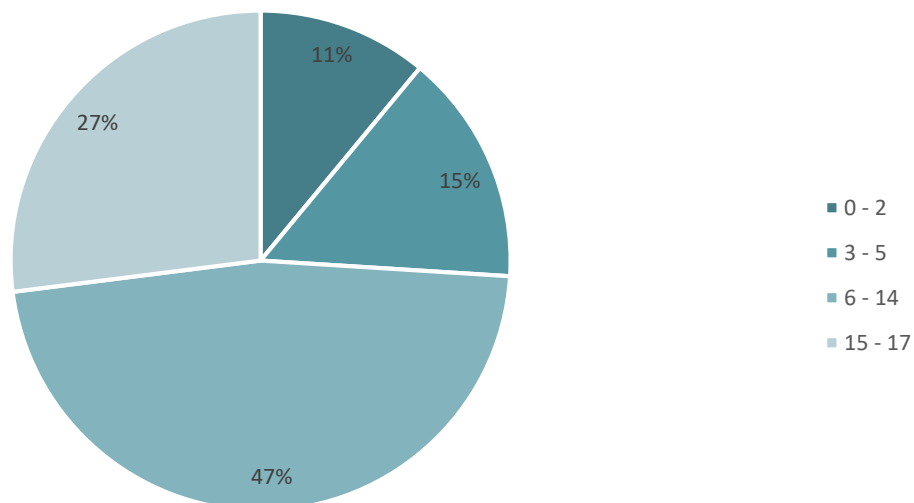


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

#### 4.2.2. ДЕЦА ПОД ПРИВРЕМЕНОМ СТАРАТЕЉСКОМ ЗАШТИТОМ

На дан 31.12.2018. године било је 4.136 деце под привременом старатељском заштитом, од чега је 53% мушког, а 47% женског пола. Највећи удео 47% припада деци узраста од 6 до 14 година (Графикон бр. 10).

Графикон бр. 10: Број решења о привременом старатељству над децом, према узрасту детета, 31.12.2018 (у %)



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У току 2018. године донето је 5.431 решење о примени мера привремене старатељске заштите према деци. Међу разлозима за примену ових мера доминирају спреченост родитеља да врше родитељску дужност са 40% и неадекватно родитељско старање са 37% (Графикон бр. 11).

**Графикон бр. 11: Број решења о примени мера привремене старатељске заштите према деци донетих у 2018, према разлозима примене, (у %)**

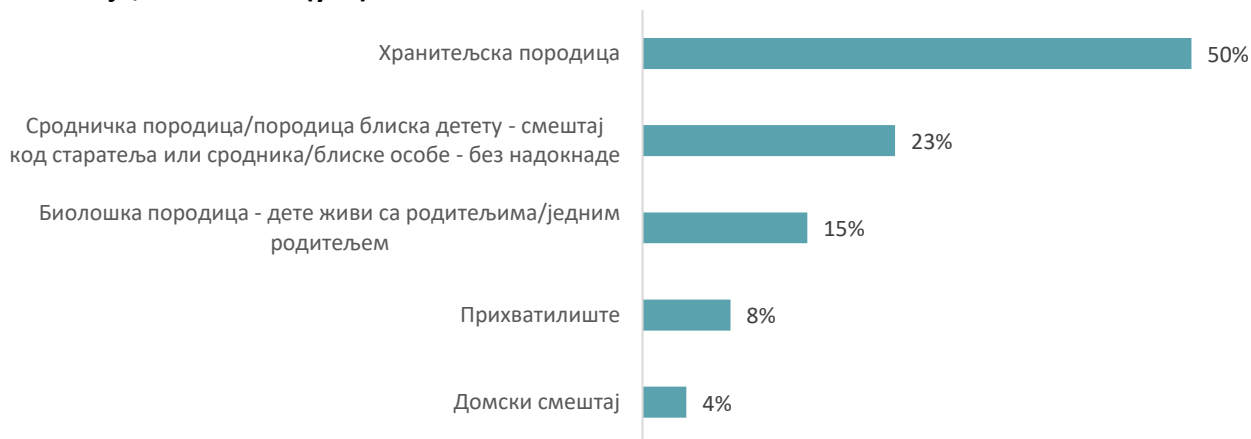


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Од укупног броја деце према којима су биле примењене мере привремене старатељске заштите у току 2018. године, у 56% случајева старатељ је физичко лице, док је код 43% деце у питању непосредно старатељство. Само 1% деце има колективног старатеља.

Када је у питању смештај деце под привременим старатељством, 50% деце је смештено у хранитељским породицама, од чега 18% чине сродничке хранитељске породице. Свега 15% деце било је на смештају у биолошким породицама (Графикон бр. 12).

**Графикон бр. 12: Број решења о привременом старатељству над децом, према врсти смештаја, 31.12.2018 (у %)**

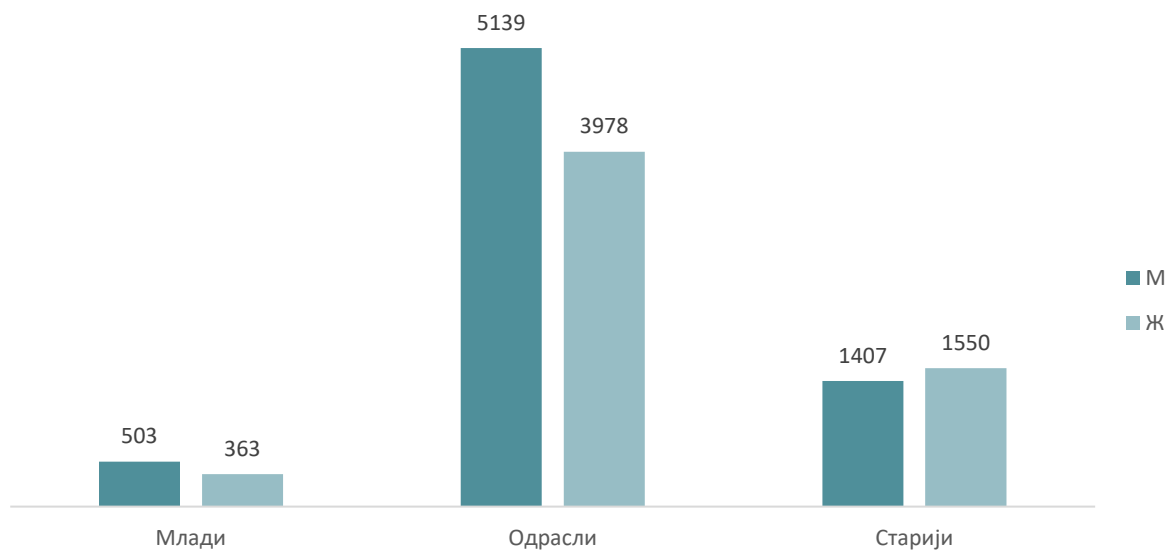


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

### 4.2.3. ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ ПОД СТАРАТЕЉСТВОМ

На дан 31.12.2018. године било је 12.940 пунолетних корисника под старатељском заштитом, од чега 54% мушкараца, а 46% жена. Када је у питању старост корисника, 70% припада категорији одраслих (Графикон бр. 13).

Графикон бр. 13: Број решења о примени мера старатељске заштите над пунолетним корисницима, према старости и полу корисника, 31.12.2018.



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Број корисника који су стављени под старатељску заштиту у току извештајне године износио је 1.229, од чега 58% припада категорији одраслих.

Од укупног броја старатељстава над пунолетним особама, у **72% случајева старатељ је физичко лице**. Код **28% корисника реч је о непосредним старатељствима** које обавља ЦСР.

Када је у питању смештај ових корисника у 46% случајева живе у дому, док је 41% у сродничкој породици (Графикон бр. 14).

Графикон бр. 14: Број решења о старатељској заштити над пунолетним корисницима, према врсти смештаја, 31.12.2018 (у %)



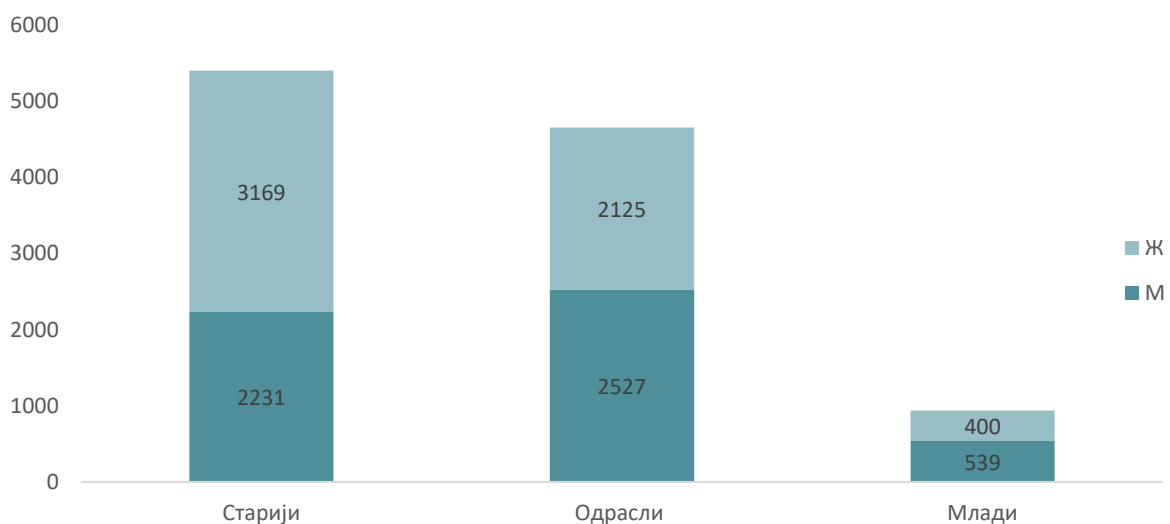
Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Од 737 решења о престанку сталне старатељске заштите над пунолетним корисницима која су донета у току 2018. године, разлог за престанак је у 97% случајева била смрт корисника, док је правоснажна одлука о враћању пословне способности донета за само 25 корисника.

#### 4.2.4. ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ ПОД ПРИВРЕМЕНИМ СТАРАТЕЉСТВОМ

На дан 31.12.2018. године било је 10.991 пунолетних корисника под привременим старатељством, од чега је 52% женског, а 48% мушког пола. Највећи број корисника 49% припада категорији старијих (Графикон бр. 15).

Графикон бр. 15: Број решења о привременој старатељској заштити над пунолетним корисницима, према старости и полу корисника, 31.12.2018.



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У току 2018. године донето је 5.390 решења о примени мера привремене старатељске заштите над пунолетним корисницима.

Од укупног броја привремених старатељстава над пунолетним корисницима, у 65% случајева старатељ је физичко лице, док се непосредни старатељ јавља у 34% случајева.

### 4.3. СМЕШТАЈ КОРИСНИКА У СИСТЕМУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

#### 4.3.1. СМЕШТАЈ ДЕЦЕ

На дан **31.12.2018.** на смештају се налазило укупно **6.179 деце**, од чега је **89% деце смештено у хранитељске породице, а 11% у установе за смештај**. Број деце на домском смештају смањен је за 7% у односу на 2017. годину, а за 16% у последњих пет година. С друге стране, евидентан је раст броја деце у хранитељским породицама: иако повећање у односу на 2017. није значајно, може се говорити о расту од 5% у протеклих пет година. (Графикон бр. 16).

Графикон бр. 16: **Број решења о смештају деце - породични и домски смештај, 2014 – 2018.**



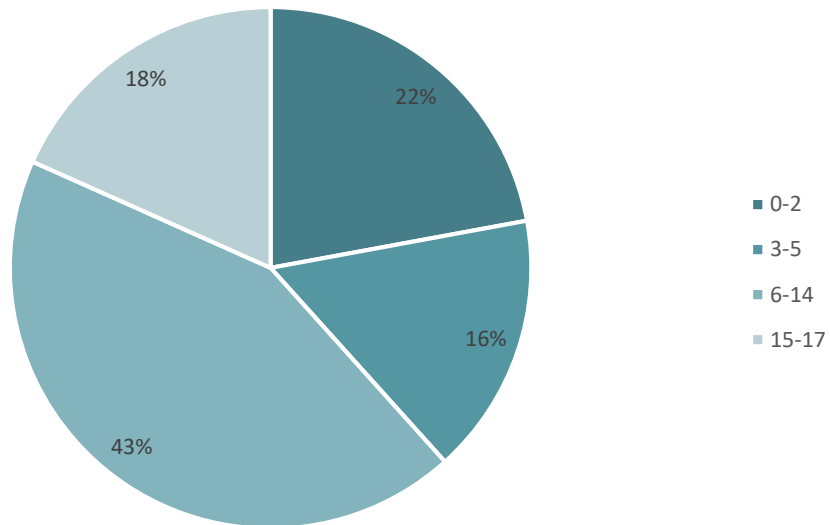
Извор: Подаци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања за период 2014 – 2018.

Извештаји показују да је у току 2018. године ЦСР издао 804 упута за смештај деце у прихватилиште/прихватну станицу.

У току 2018. ЦСР је као орган старатељства интервенисао **издвајањем 1.059 деце из породица. Удео деце до три године у овој групацији је 22%** (Графикон бр. 17).



Графикон бр. 17: Деца издвојена из породице у току 2018, према узрасту детета, (у %)

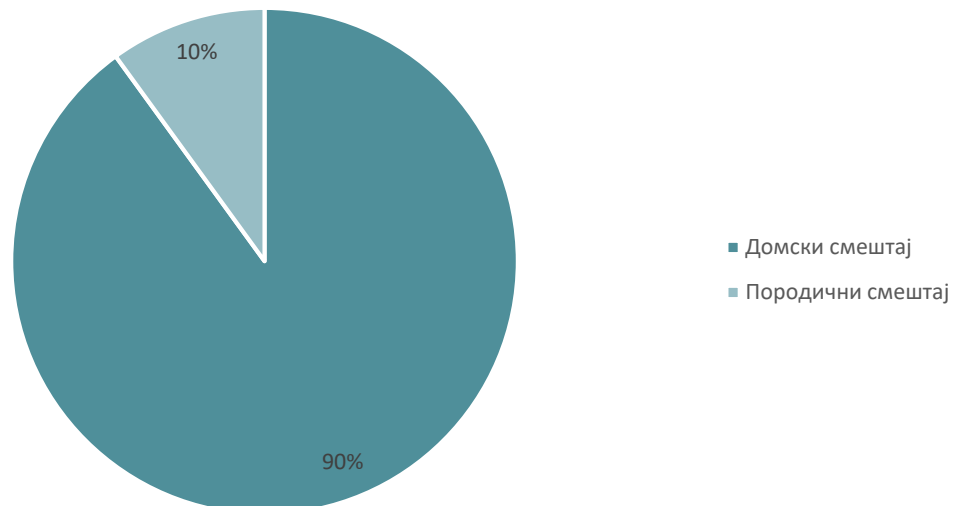


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

#### 4.3.2. СМЕШТАЈ ПУНОЛЕТНИХ КОРИСНИКА

На дан 31.12.2018. године, на смештају се налазило **15.616 пунолетних корисника**, од тога **14.027 на домском**, а **1.589 на породичном смештају** (Графикон бр. 18).

Графикон бр. 18: Број решења о смештају пунолетних корисника на евиденцији ЦСР - домски и породични смештај, 31.12.2018 (у %)



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Од укупног броја пунолетних корисника на смештају, 52% су старији корисници, одрасли чине 40%, док је младих свега 8% (Графикон бр. 19).

Графикон бр. 19: Број решења о смештају пунолетних корисника на евиденцији ЦСР, према старости корисника и врсти смештаја, 31.12.2018.

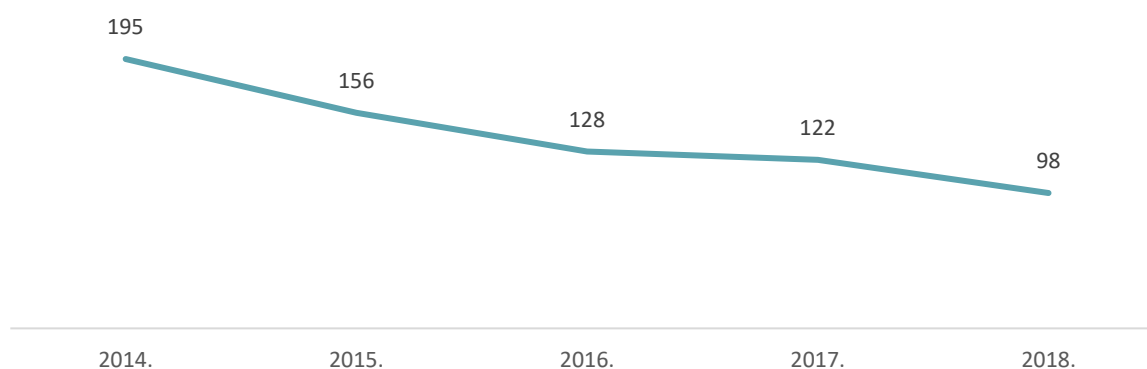


Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Број упута ЦСР за смештај пунолетних корисника у прихватилиште у току 2018. године био је 765.

#### 4.4. УСВОЈЕЊЕ

Током 2018. усвојено је **98 деце**<sup>4</sup> - од тога је 74 усвојено од стране домаћих држављана, а за 24 детета реализовано је међународно усвојење. У односу на 2017. годину број усвојене деце мањи је за 20%, а за 50% мањи у односу на 2014. годину (Графикон бр. 20).  
Графикон бр. 20: **Деца за коју је реализовано усвојење као облик заштите, 2014 - 2018.**



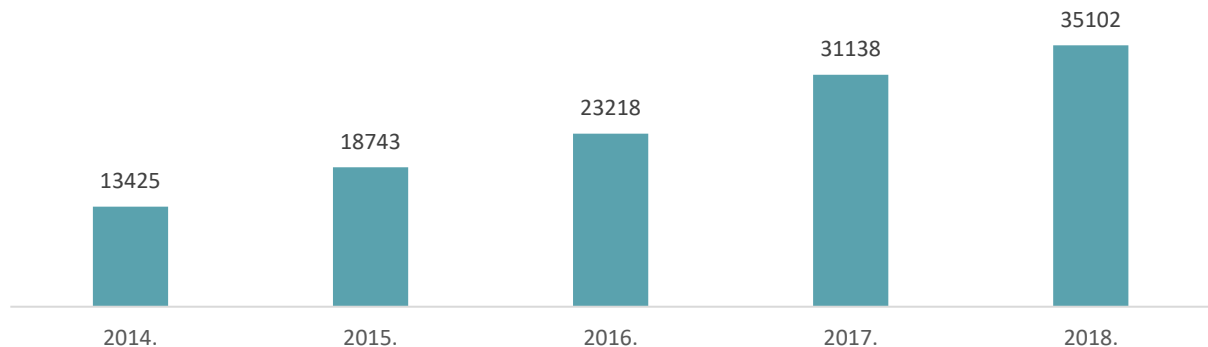
Извор: Подаци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања за период 2014 – 2018.

<sup>4</sup> Подаци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

## 4.5. ЗАШТИТА ОД НАСИЉА

У 2018. години у ЦСР је евидентирано **35.102 пријаве насиља у породици**, што је за 13% више него у 2017. години, односно 161% више него у 2014. години (Графикон бр. 21).

Графикон бр. 21: **Број пријављених случајева породичног и партнерског насиља 2014 - 2018.**



Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

Као и 2017. године, **подносилац највећег броја пријава је полиција**: у 2018. полиција је поднела 67% од укупног броја пријава за породично насиље (Графикон бр. 22).

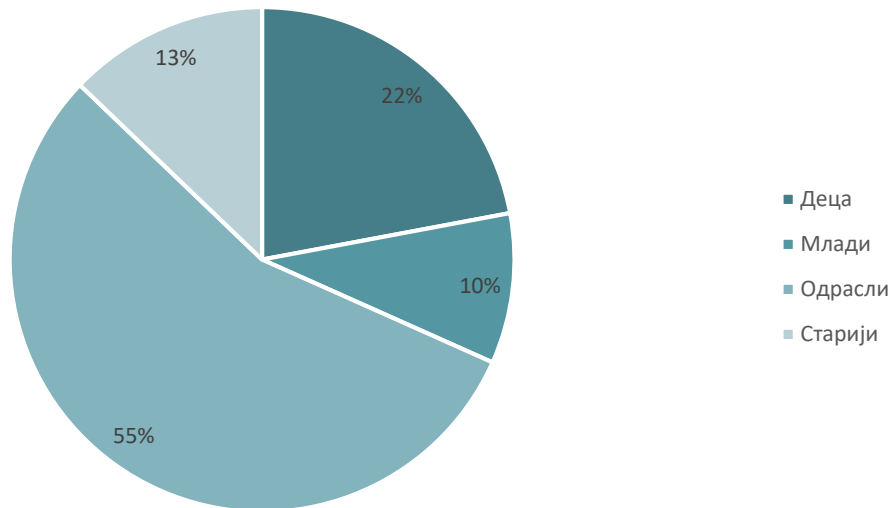
Графикон бр. 22: **Пријаве насиља у ЦСР у 2018. години према подносиоцу пријаве, (у%)**



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Према **старосној структури жртве**, 55% пријава односи се на **насиље над одраслима** (Графикон бр. 23).

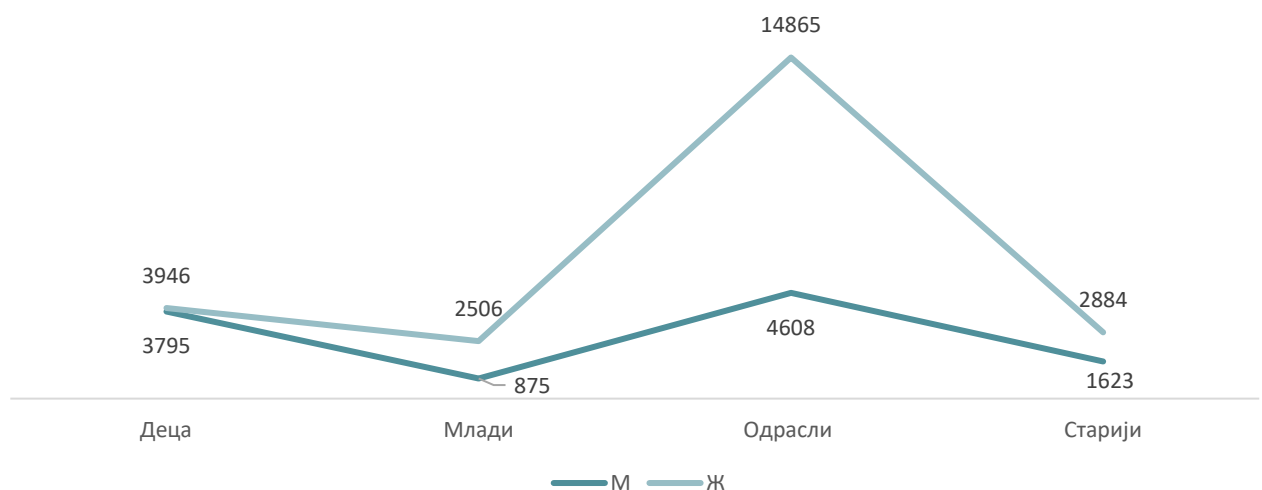
Графикон бр. 23: Пријаве насиља у ЦСР према старости жртве насиља, 2018 (у%)



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У свим старосним категоријама **бројније су пријаве насиља над особама женског пола** (Графикон бр. 24). Код деце је удео пријава насиља над женским полом 51%, код младих 74%, код одраслих 76%, а код старијих 64%.

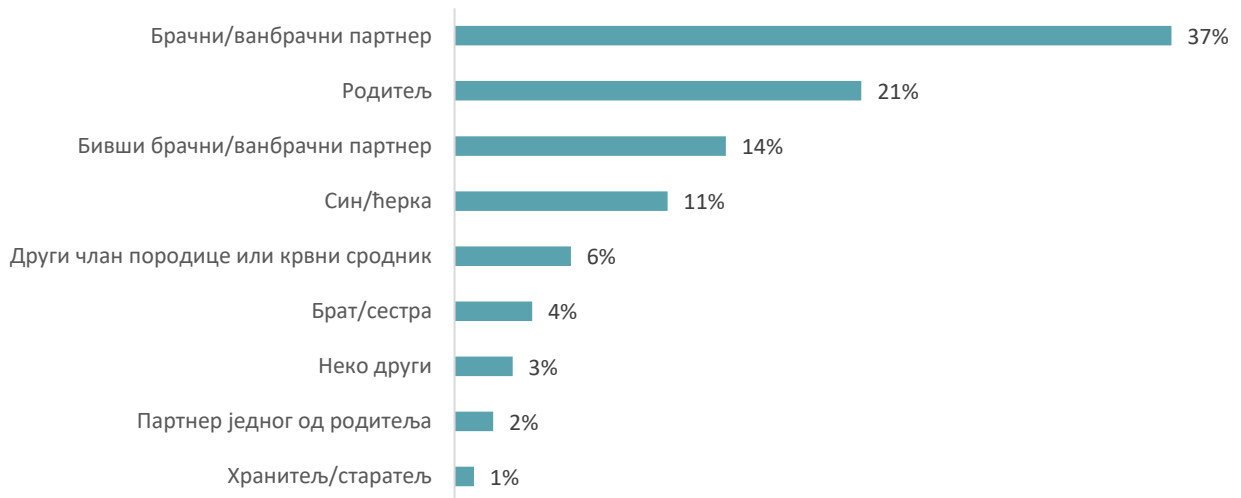
Графикон бр. 24: Број пријава насиља у ЦСР према старости и полу жртве насиља, 2018.



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Када је реч о особама које су у пријавама насиља означене као **починиоци насиља**, у 51% случајева починилац насиља је актуелни/бивши **брачни или ванбрачни партнер** (Графикон бр. 25).

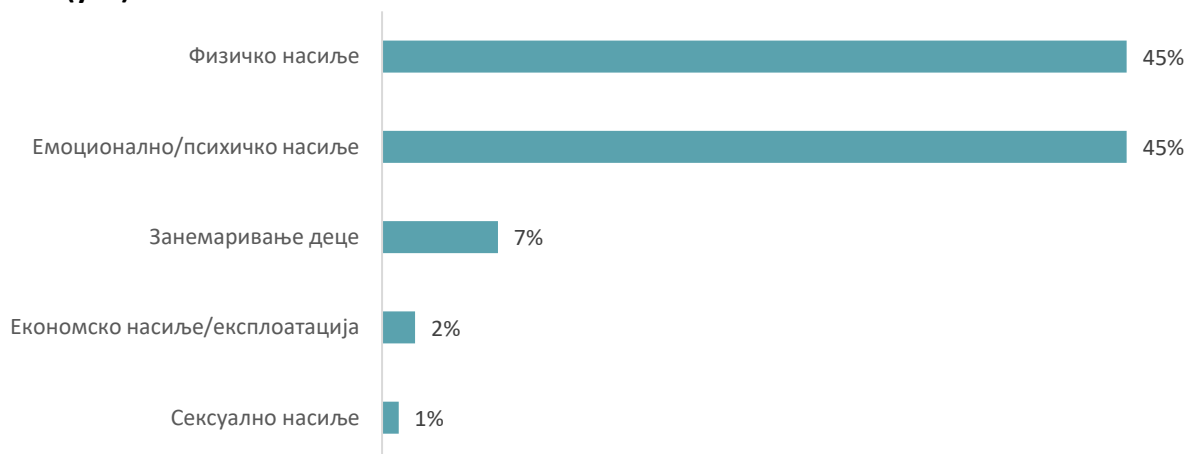
Графикон бр. 25: Број пријава насиља у породици према сродству починиоца са жртвом насиља, 2018 (у%)



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

Од укупног броја пријава насиља у току 2018. године, у **90% случајева реч је о физичком или психичком насиљу** (Графикон бр. 26).

Графикон бр. 26: Број пријава породичног насиља према доминантној врсти насиља, 2018 (у%)



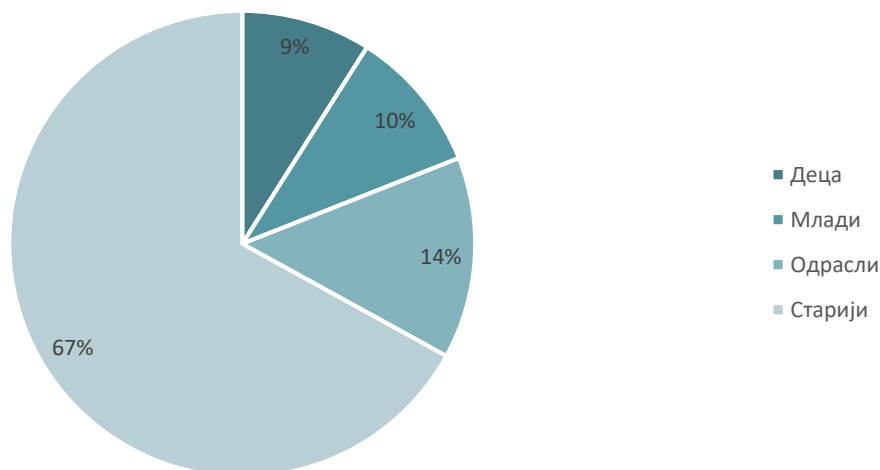
Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У заштити жртава породичног насиља ЦСР се углавном ослања на сопствене ресурсе, кроз **пружање материјалне, правне или стручно саветодавне подршке и помоћи**. Током 2018. покренуто је 20.003 ових поступака за пунолетне, а 4.262 поступка за малолетне жртве породичног насиља.

**Издајање жртве насиља из породице** примењено је за 637 деце и 472 пунолетне жртве. **Кривична пријава** је подигнута у 99 случајева заштите деце и 173 случаја заштите пунолетних жртава породичног насиља.

Групе за координацију и сарадњу на локалном нивоу донеле су укупно 11.889 индивидуалних планова за заштиту и подршку жртвама насиља, од чега се 67% индивидуалних планова односи на старије кориснике (Графикон бр. 27).

Графикон бр. 27: Број индивидуалних планова заштите и подршке жртви насиља, донетих на Групи за координацију и сарадњу, према старости жртве, 2018 (у%)



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У 2018. години суд је изрекао 6.249 мера заштите од насиља у породици (према Породичном закону), што је 19% више него претходне године, а најзастуљенија мера је забрана даљег узнемиравања члана породице (Графикон бр. 28).

Графикон бр. 28: Број мера заштите од насиља у породици изречених од стране суда и евидентираних у ЦСР, према врсти мера, 2017-2018.

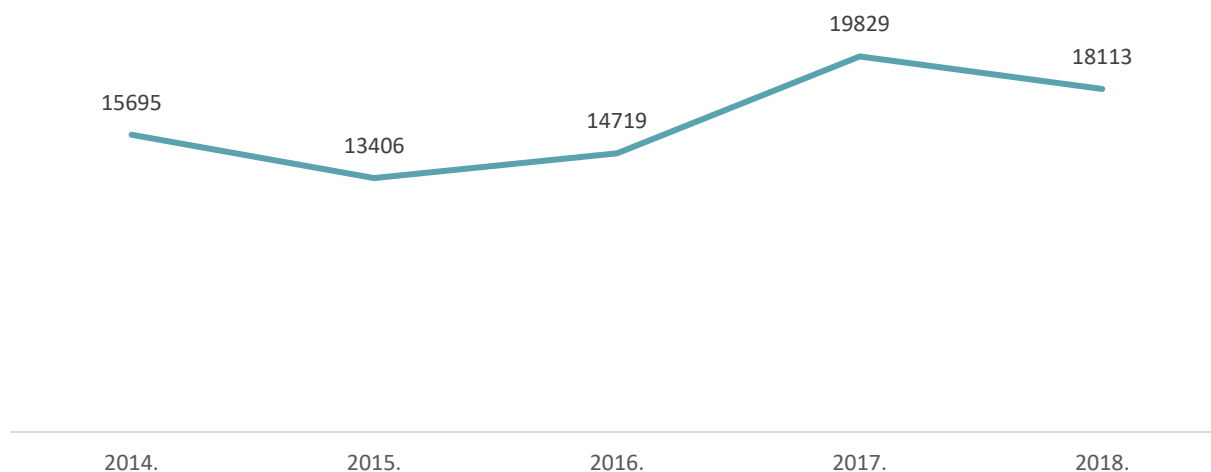


Извор: Извештаји ЦСР 2017 - 2018.

#### 4.6. ЗАШТИТА МАЛОЛЕТНИКА СА ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ<sup>5</sup>

Током 2018. евидентирано је укупно **18.113** деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању, што је за 9% мање него у 2017. години. Међутим, ако се посматра период од пет година, тај број је увећан за 15% (Графикон бр. 29).

Графикон бр. 29: Деца са проблемима у понашању на евиденцији ЦСР, 2014 – 2018.



Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

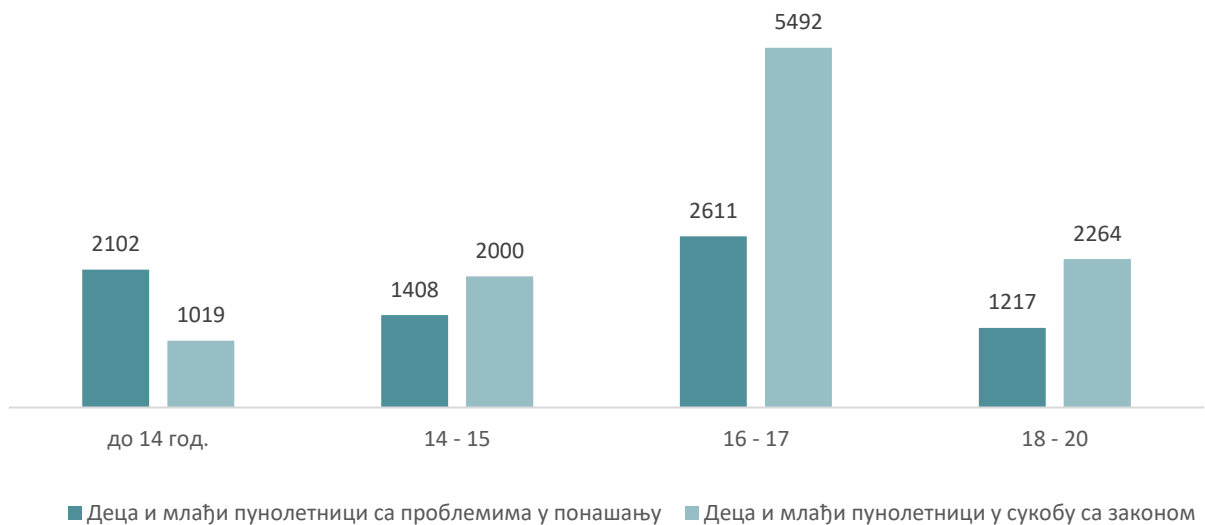
Од укупног броја деце, **10.775** је у сукобу са законом<sup>6</sup>, а код **7.338** деце су евидентирани други проблеми у понашању<sup>7</sup>. У обе групе најбројнија су деца узраста од 16 до 17 година: они чине 51% деце у сукобу са законом, односно 36% деце са другим проблемима у понашању (Графикон бр. 30).

<sup>5</sup> Подаци које РЗСЗ прикупља се базирају на Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (2005) који се односи и на млађа пунолетна лица, тако да су у и они приказани у овом сегменту Извештаја.

<sup>6</sup> Малолетници у сукобу са законом (Кривични и Прекршајни закон) су они који су у контакту са кривичноправним системом због сумње, оптужбе, или осуде да су починили кривично дело.

<sup>7</sup> Малолетници са проблемима у понашању који немају кривична дела и нису починиоци прекршаја, али имају проблеме у понашању у школи, са родитељима, старатељима и заједницом, и они који својим понашањем угрожавају себе и околину: суочавају се са тешкоћама због злоупотребе алкохола, дроге или других опојних средстава.

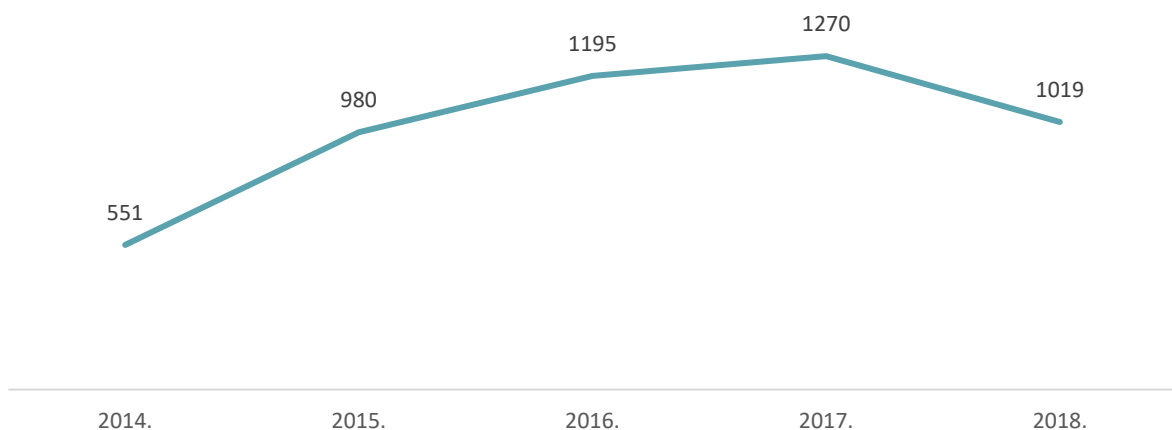
Графикон бр. 30: **Деца и млађи пунолетници у сукобу са законом и са другим проблемима у понашању, према узрасту, 2018.**



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

У 2018. години су центри за социјални рад евидентирали **1.019 деце млађе од 14 година са одбаченом кривичном пријавом из Тужилаштва**, што је за 20% мање у односу на 2017. годину, али 85% више у односу на 2014. годину (Графикон бр. 31).

Графикон бр. 31: **Број деце млађе од 14 година са одбаченом кривичном пријавом из Тужилаштва, 2014 – 2018.**

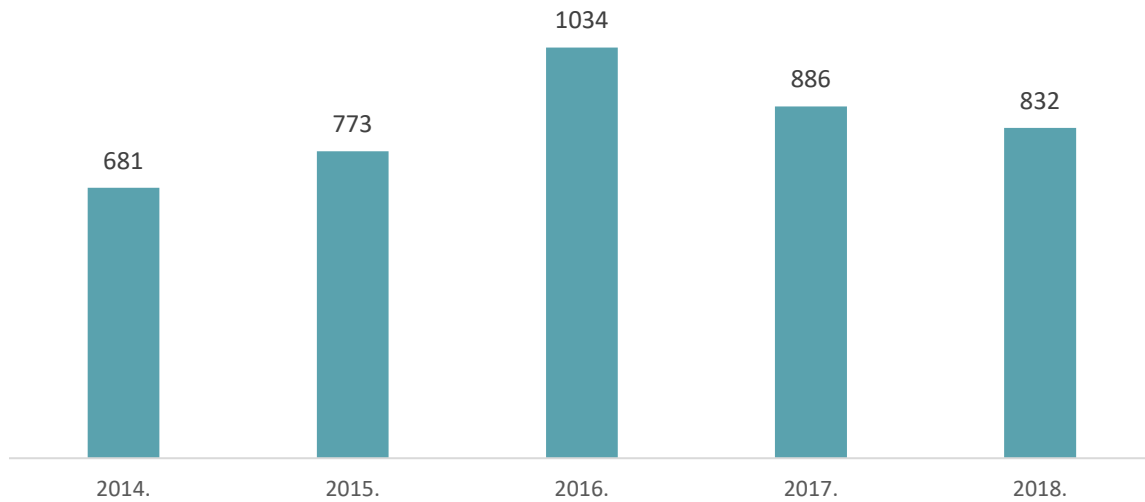


Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

У току 2018. изречено је 832 васпитна налога, што не представља значајно одступање у односу на претходну годину, али је увећање од 22% ако се посматра петогодишњи период (Графикон бр. 32).



Графикон бр. 32: Број изречених васпитних налога према евиденцији ЦСР, 2014 – 2018.



Извор: Извештаји ЦСР за 2018. годину

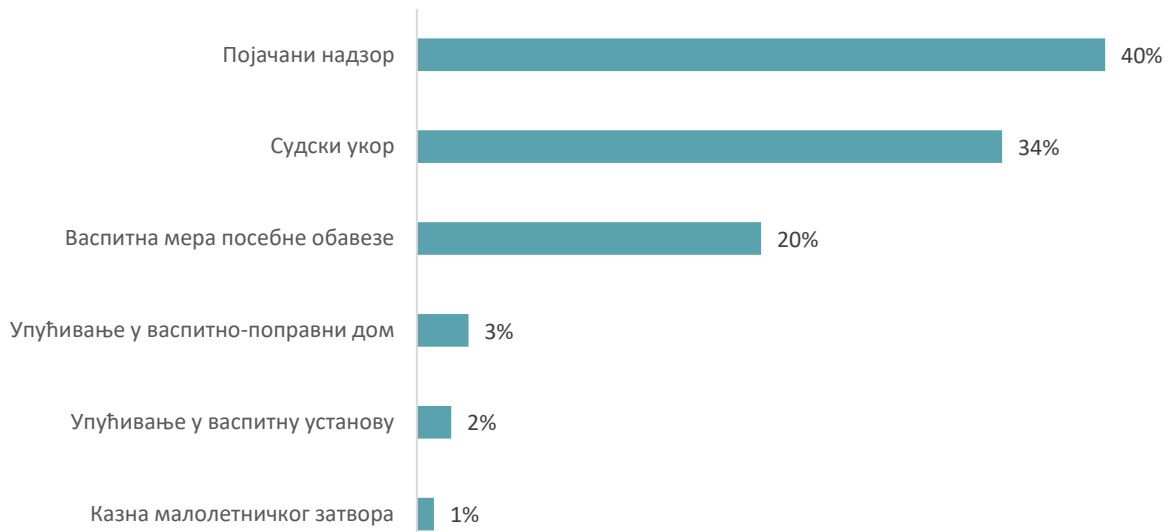
Од укупног броја изречених васпитних налога у току 2018. године, 34% чини укључивање, без накнаде, у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја (Графикон бр. 33).

Графикон бр. 33: Број изречених васпитних налога, према врстама васпитних налога и полу детета, 2018.



Малолетницима су за учињена кривична дела изречене различите мере, од којих су најбројније у току 2018. биле мере појачаног надзора са 40%, после којих следе судски укори са 34% и васпитне мере посебне обавезе са 20% (Графикон бр. 34).

Графикон бр. 34: Број малолетника са изреченим васпитним мерама према евиденцији ЦРС, 2018 (у %)



Извор: Извештаји ЦРС за 2018. годину

#### 4.7. ЗАШТИТА ДЕЦЕ И ВРШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА

Када су у питању судски спорови у којима се одлучује о правима детета или о правима и дужностима из садржаја родитељског права, 69% деце евидентирано је у споровима који се тичу вршења родитељског права (Графикон бр. 35).

Графикон бр. 35: Број деце у споровима у којима се одлучује о правима детета или о правима и дужностима из садржаја родитељског права, 2018 (%)



Извор: Извештаји ЦРС за 2018. годину

Међу поступцима које је ЦСР покренуо пред судом у вези са правима и дужностима из садржаја родитељског права, најбројнији су **предлози за лишење родитељског права са 55%** (Графикон бр. 35).

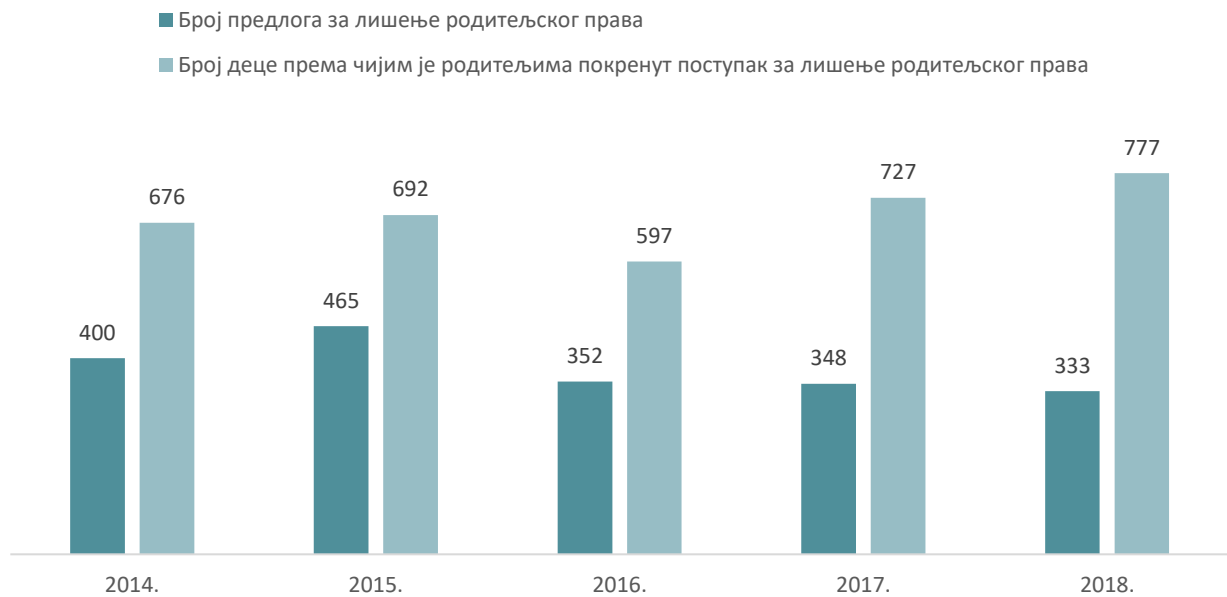
Графикон бр. 35: **Број поступака које је ЦСР покренуо пред судом у вези са правима и дужностима из садржаја родитељског права, 2014 – 2018.**



Извор: Извештаји ЦСР 2014 - 2018.

Иако се број покренутих поступака за лишење родитељског права смањује, број деце према чијим родитељима је покренут поступак лишења се повећава, и то за 7% више него у 2017. години, односно 15% више него у 2014. години (Графикон бр. 36).

Графикон бр. 36: Број предлога за лишење родитељског права и број деце према чијим родитељима је покренут поступак за лишење родитељског права, 2014 - 2018.



Извор: Извештаји ЦСР 2014 – 2018.

У 2018. донето је **601 решење о мерама корективног надзора** у односу на родитеље, што је 19% више него у току 2017. Број деце према чијим родитељима су предузете ове мере увећан је за 26% у односу на претходну годину.

## 5. ЗАКЉУЧАК

**Синтетизовани извештај о раду центара за социјални рад у Србији** представља податке о раду ЦСР у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године и израђен је у процесу редовног годишњег извештавања о раду установа у систему социјалне заштите. Укупно је достављено и анализирано 170 Извештаја о раду ЦСР.

Према подацима ЦСР, на дан 31.12.2018. у ЦСР је било укупно 2.610 радника запослених на неодређено време. Док **број запослених опада, број корисника континуирано расте**, тако да се број корисника по запосленом увећава. Укупан број корисника у 2018. је за 11% већи него у 2014. години.

Највећи број корисника у 2018. години, како малолетних, тако и пунолетних је из групе **материјално угрожених**.

На дан 31.12.2018. године било је **4.672 детета према којима је примењена старатељска заштита**. Као најчешћи разлог примене старатељске заштите код нових корисника у 2018. години ЦСР наводе **лишење родитељског права, односно пословне способности**. Што се тиче **деце под привременом старатељском заштитом**, у току године је донето **5.431 решење о примени ових мера**, а најчешћи разлози су **спреченост родитеља да врше родитељску дужност и неадекватно родитељско старање**.

Укупан број **пунолетних корисника под старатељском заштитом** на дан 31.12.2018. године био је 23.931. У 46% случајева реч је о привременој старатељској заштити.

У току 2018. године ЦСР је као орган старатељства, у циљу заштите деце, **интервенисао издвајањем укупно 1.059 деце из породица**. Удео деце **до три године издвојене из породице је 22%**.

Током 2018. године **наставља се тренд смањења броја деце за коју је усвојење изабрано као облик заштите**. Број реализованих усвојења мањи је за 20% у односу на 2017. годину, а за 50% мањи него у 2014. години.

У 2018. години евидентирано је **13% више пријава породичног насиља и насиља у партнерским односима, у односу на број пријава у 2017. години**. Према **узрасној структури**, 55% пријава односи се на насиље над одраслима, а 22% над децом. У свим узрасним категоријама бројније су пријаве насиља над особама женског пола.

Када је реч о **поступању у случајевима пријава насиља**, у највећем броју случајева **ЦСР је пружао материјалну, правну или стручно саветодавну подршку**. Током 2018. покренуто је 20.003 ових поступака за пунолетне, а 4.262 поступка за малолетне жртве породичног насиља. Највећи број интервенција у подршци деци жртвама породичног насиља и њиховим породицама, остаје у оквиру делатности ЦСР.

Према подацима ЦСР, током 2018. године евидентирано је укупно **18.113 деце и млађих пунолетника са проблемима у понашању**, што је за 9% мање него у 2017. години. Од укупног броја ове деце 10.775 је у сукобу са законом. Број деце млађе од 14 година са одбаченом кривичном пријавом из Тужилаштва смањен је за 20% у односу на претходну годину.

У поступцима заштите деце од угрожавајућег функционисања родитеља, ЦСР се као орган старатељства и даље највише опредељује за покретање **поступка за лишење родитељског права**. ЦСР је у 2018. години покренуо **333 поступка за лишење родитељског права**, што је нешто мање у односу на претходну годину када их је покренуто 348.

У 2018. години донето је **601 решење о мерама корективног надзора** у односу на родитеље, што је 19% више у односу на 2017. годину.